To nejdůležitější ze sociologie náboženství

› PhDr. Petr Hampl, Ph.D.
Praha, 7. listopadu 2026

Jungmannova národní akademie

www.junaak.cz

Jungmannova národní akademie

Studujeme pravidelnosti chování,
nikoliv náboženské ideje

Naše poznatky platí pro západní civilizaci a její předchůdce (příklad náboženství a morálky)

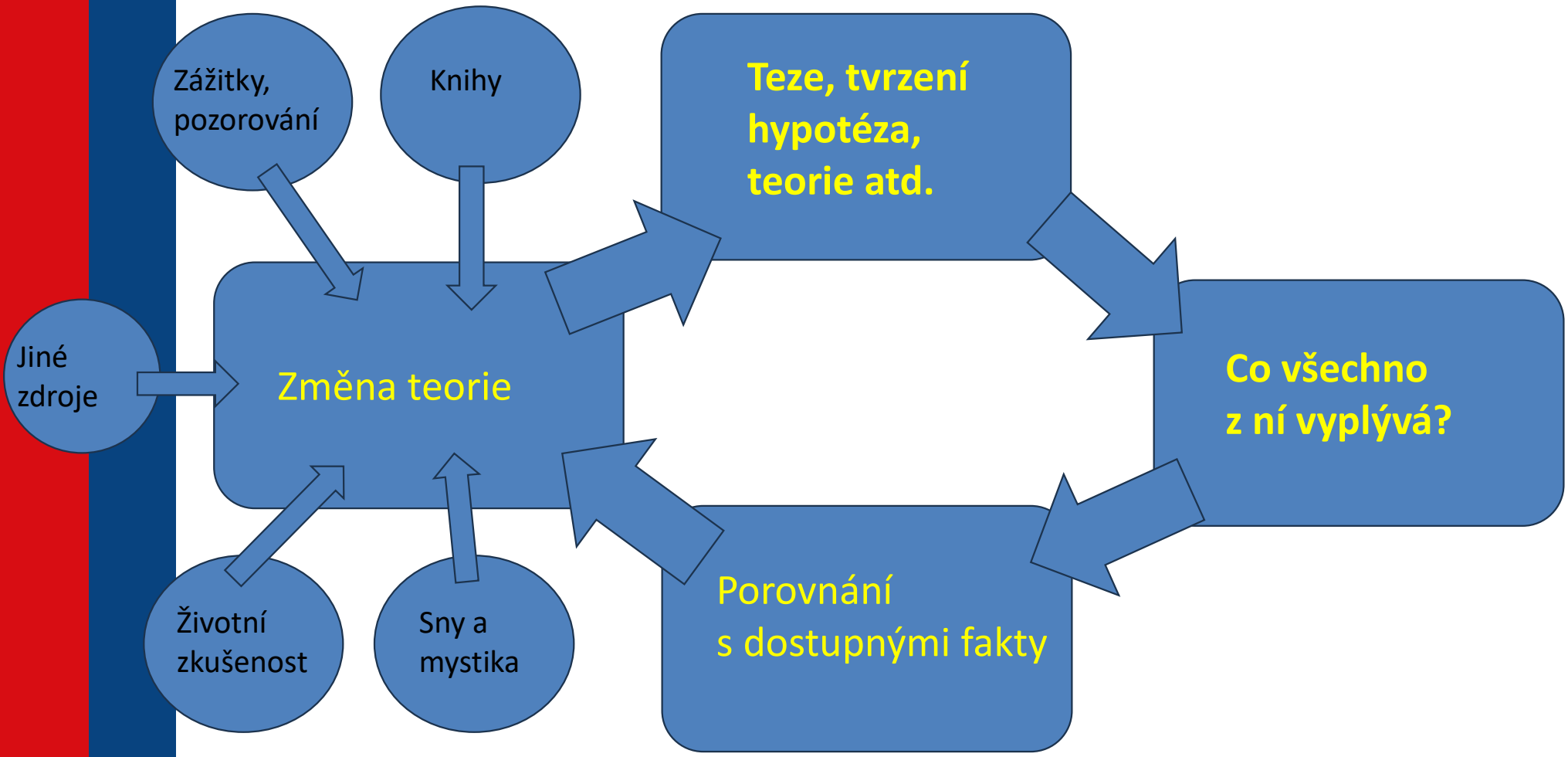
Nehodnotíme náboženství! (vztahy, konverze, doktríny)

Základní poznávací problém

- Věda je mladá záležitost
- Nezbavujeme se dost chybných představ
- Ve společenských vědách je to dost silné
- Prokletí klasiků 19. století

Jungmannova národní akademie

Co je vlastně náboženství

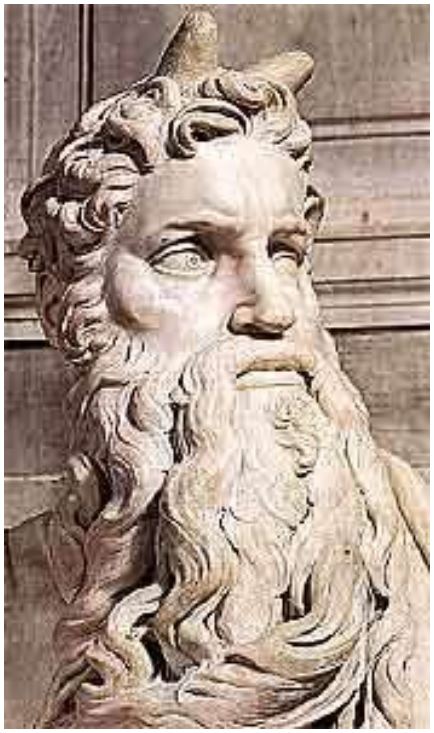
- Nadpřirozeno
- Kolektivní
- Rozdělení svět na posvátné a obyčejné
- Odpovědi na nejdůležitější otázky lidské existence (reinterpretace světa)
- Rituály

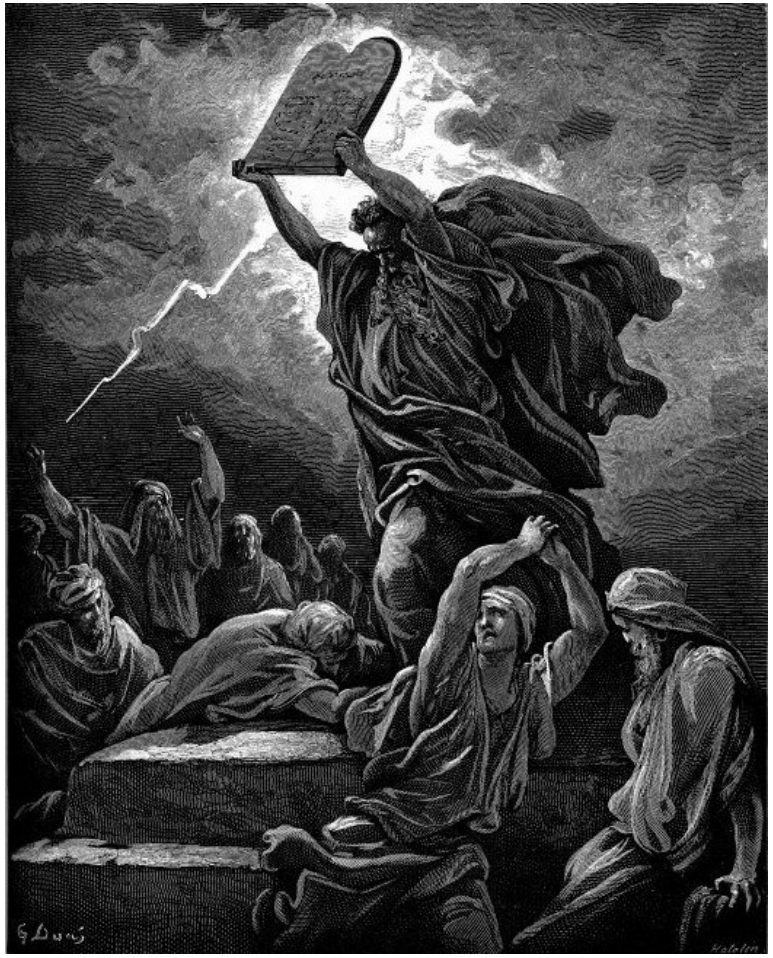
Jak skutečné je nadpřirozené?

- O čem jsme společně přesvědčeni, to existuje
- Závislost na pozemském úspěchu
- Cyklus života církve /sekty

Jungmannova
národní akademie

Židovský vynález

V čem jsou západní náboženství jedinečná

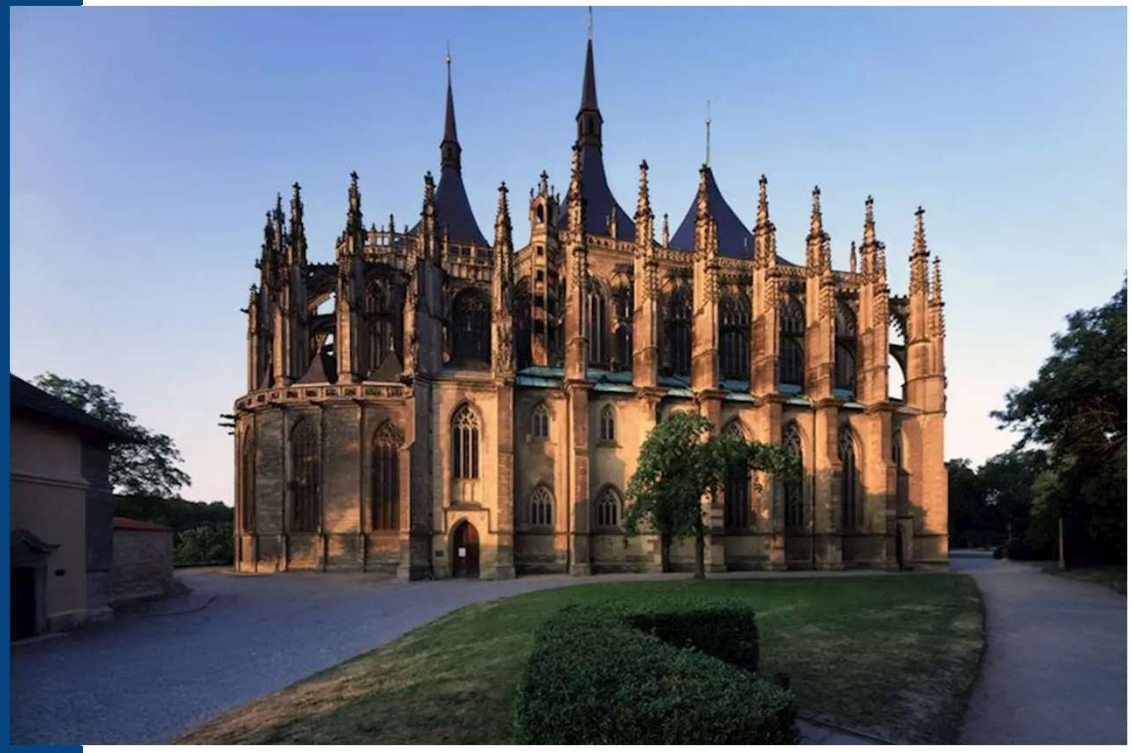
- Konfese
- Občanské náboženství

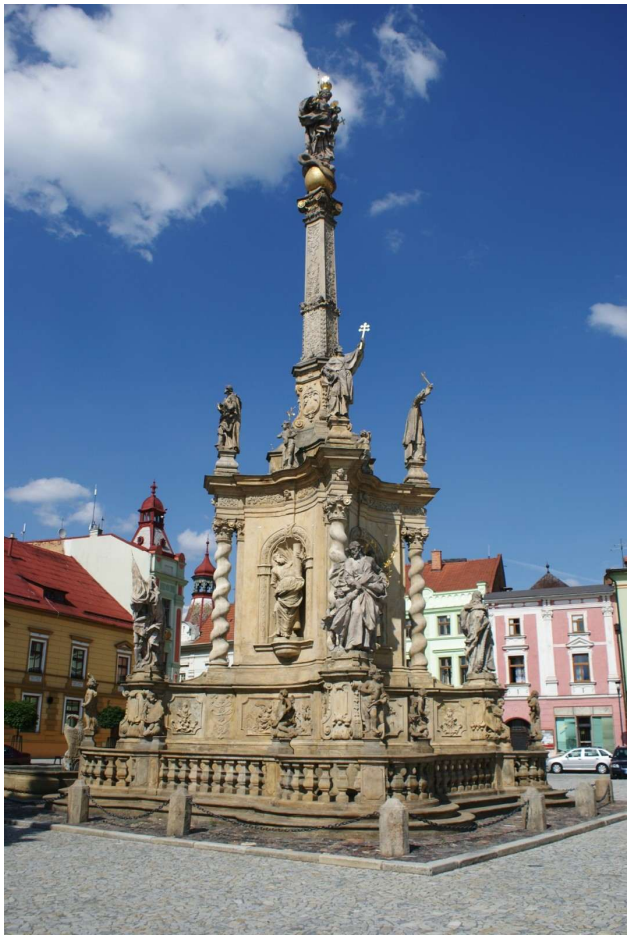
Jungmannova
národní akademie

Jak je možné, že ve jménu náboženství dochází k tolika krutostem?

Jungmannova národní akademie

SAKRALIZACE versus VÍRA

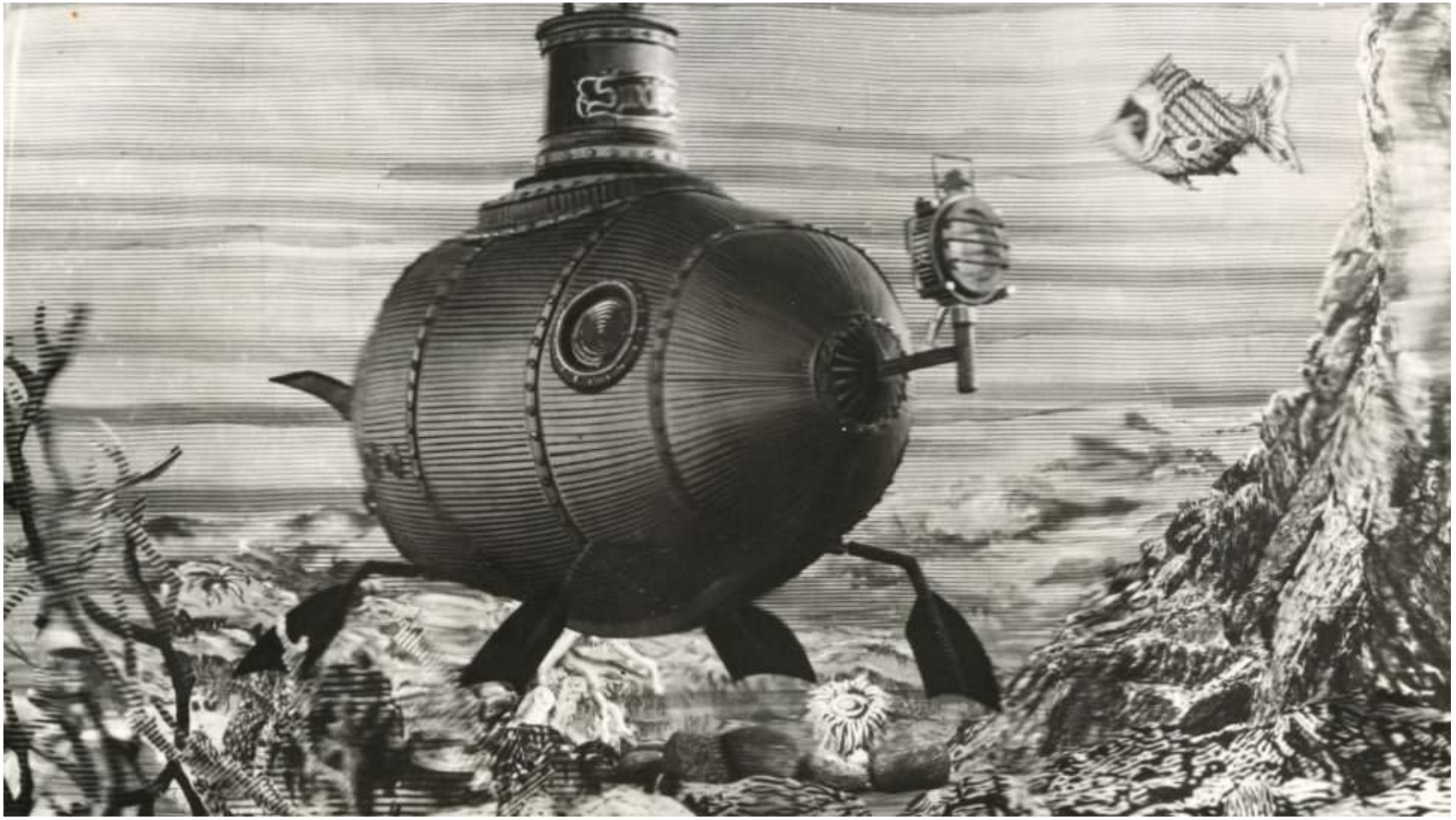

- Politické důsledky
- Mapování dějin

Jungmannova
národní akademie

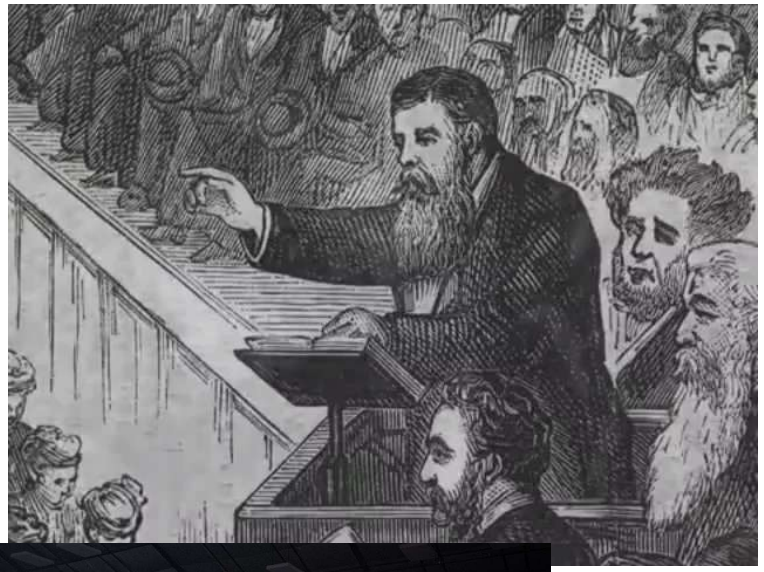
Sekularizace

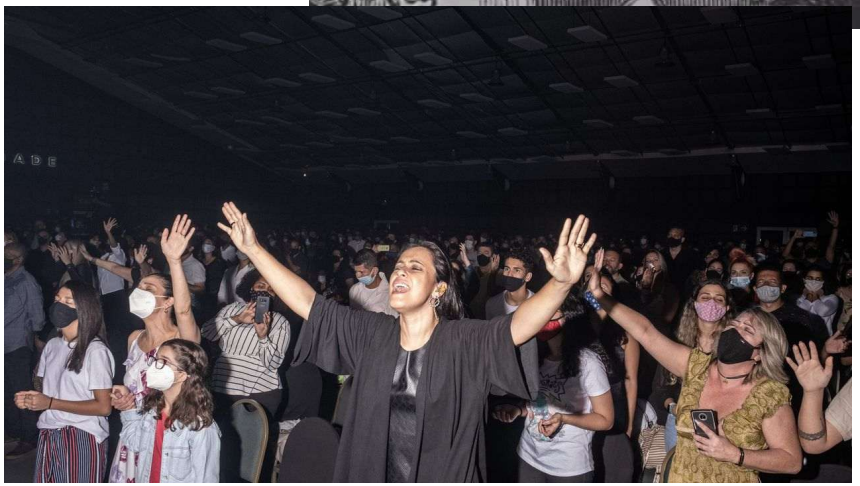
Kritika teorie sekularizace – I.

Dějiny USA

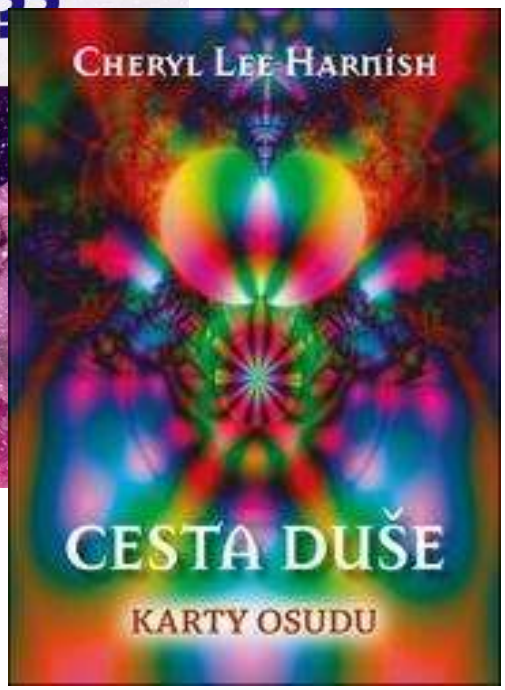

Kritika teorie sekularizace – II.

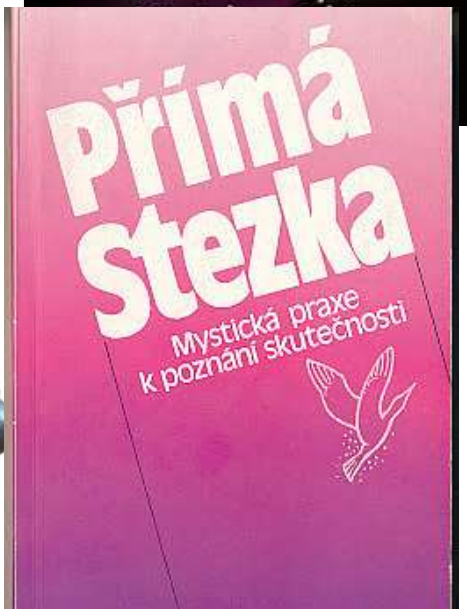
Nová zbožnost
Víra v nadpřirozeno

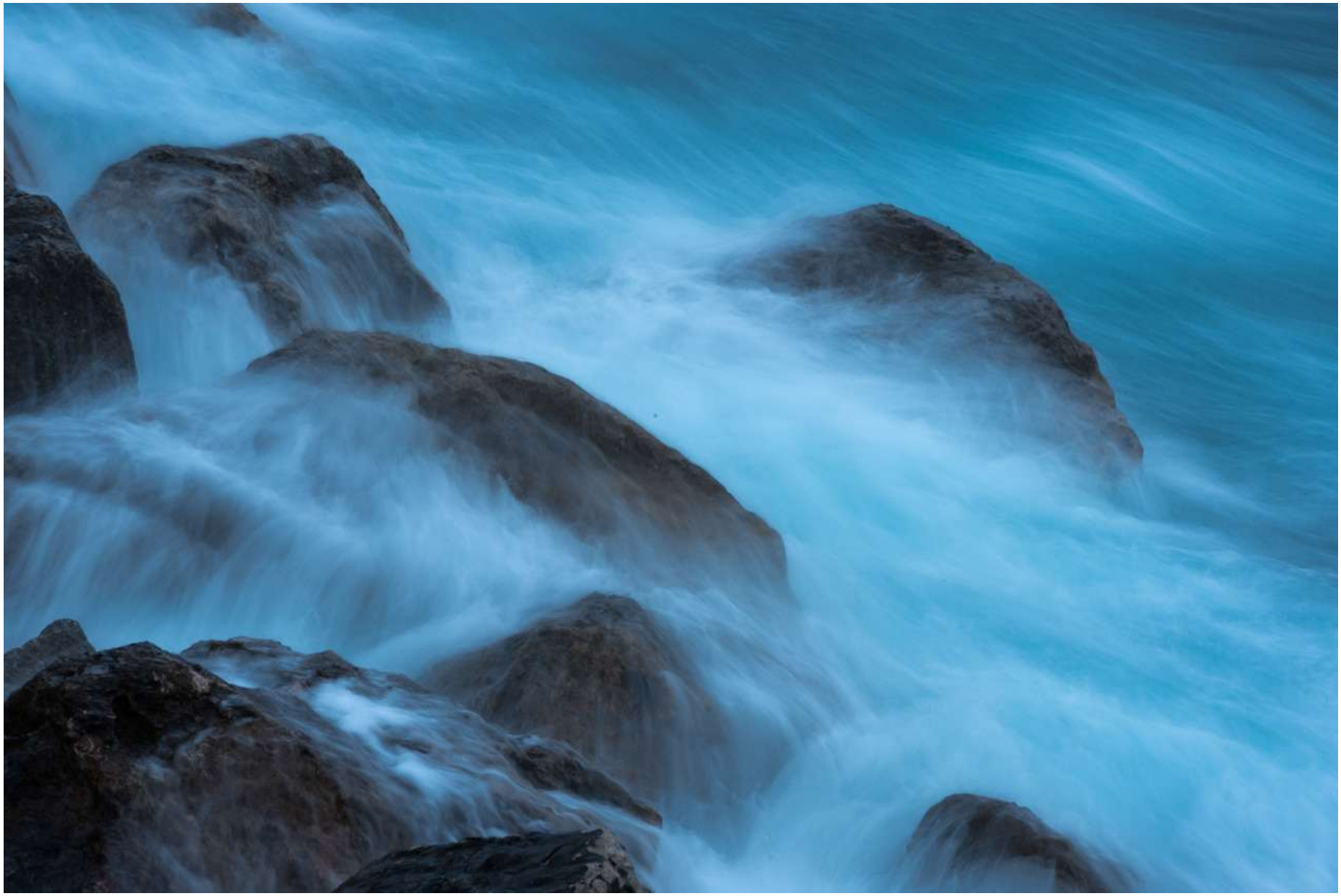
Kritika teorie sekularizace – III.

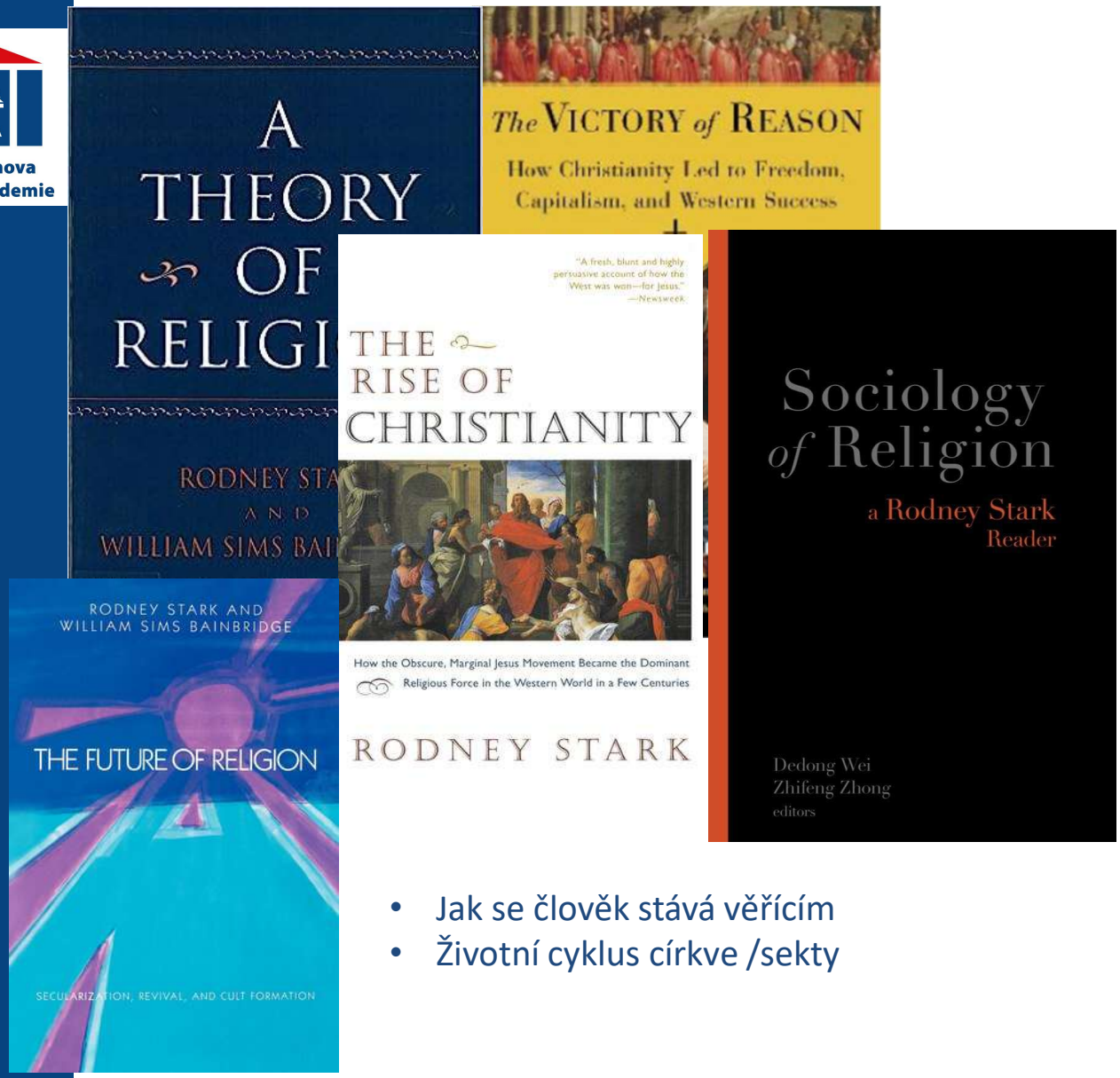

Jak to bylo před průmyslovou revolucí?

Jungmannova
národní akademie

Jungmannova národní akademie

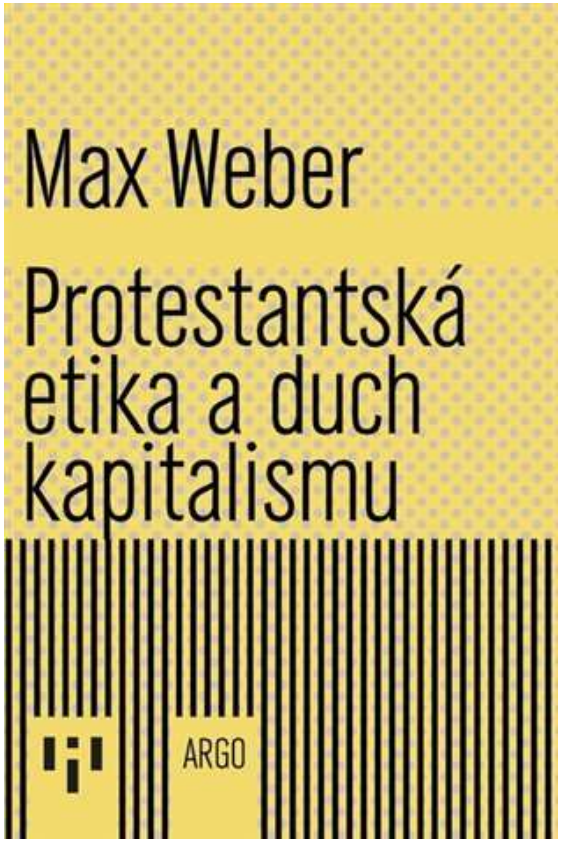

- Jak se člověk stává věřícím
- Životní cyklus církve /sekty

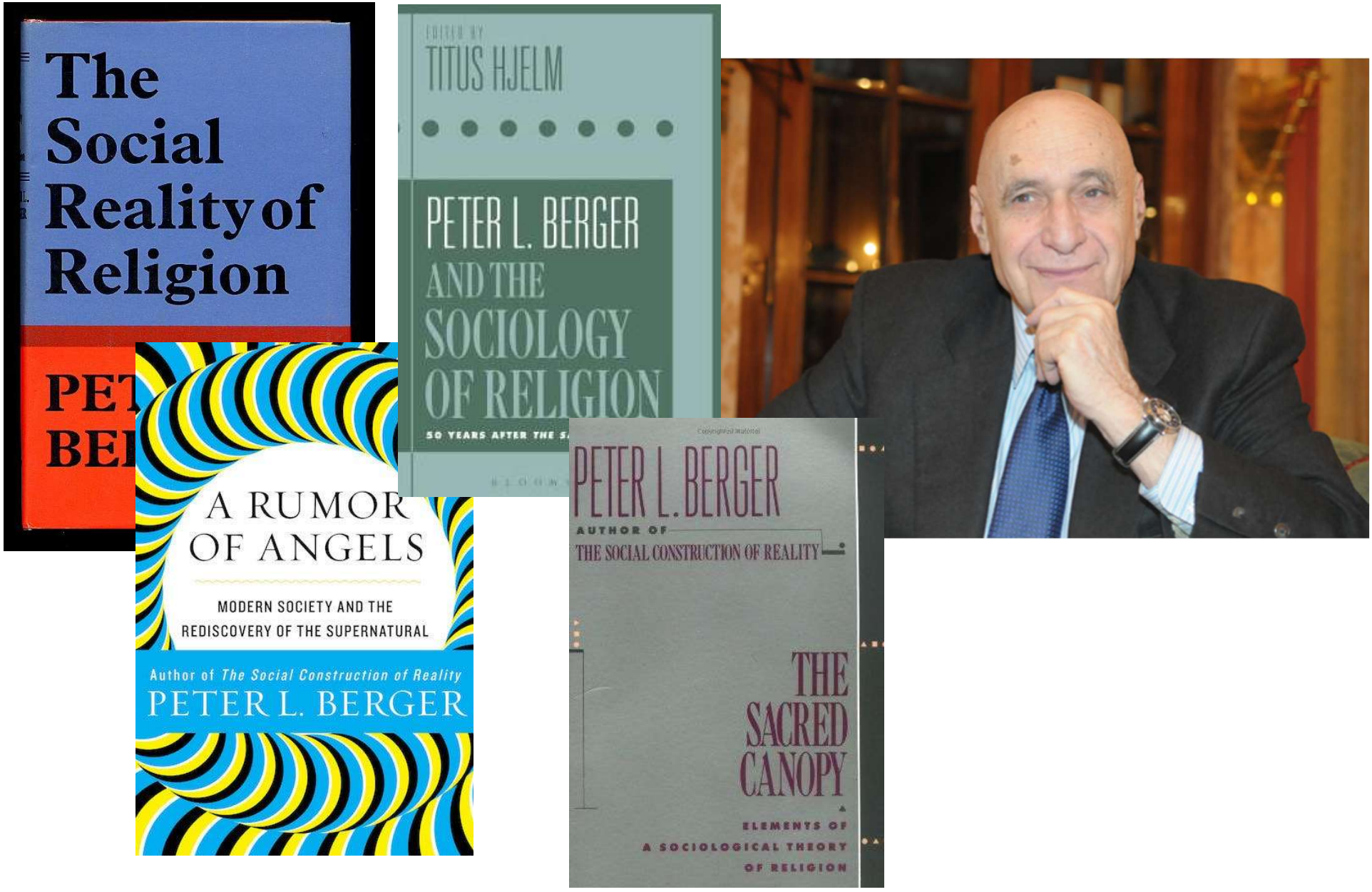

Jungmannova
národní akademie

Jungmannova
národní akademie

Místo náboženství v sociální konstrukci reality

- Odchylka
- Pravidelné chování
- Zvyklost
- Konstrukce světa, symboly, významy
- Externalizace – objektivizace – internalizace
- Podmínky věrohodnosti:
  - Věří v to všichni
  - Je to součástí každodenního života
  - Alternativní výklady málo viditelné

Náboženství a morálka v realitě

- Na úrovni jedinců žádný pozorovatelný rozdíl
- Význam společenství

…ale když je člověk úplně sám

Shrnutí

- Náboženství komplikovaný fenomén
- Vždy záležitost společenská
- Teorie sekularizace neodpovídá realitě
- Náboženský život má charakter odlivu a přílivu (nejspíš)
- Zdá se, že existují určité pravidelnosti ve vývoji náboženských skupin
- Spojení náboženství a morálky je západní (a islámská) zvláštnost

Jungmannova
národní akademie

Děkuji za pozornost. Otázky?

